

Perfil humà

ANTONI TORROJA MIRET, RECORDAT.

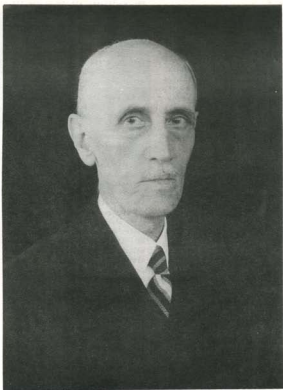
El passat dia 15 de febrer se'ns va fer saber que a la casa de la senyora Assumpció, viuda del senyor Torroja, al carrer de la Mar hi tenia lloc un acte singular. Resulta que un grup d'ex-alumnes del doctor Torroja, ara catedràtics a Barcelona, venien a Vila-seca per recordar i retre homenatge al seu vell, al seu antic professor.

La Unitat Mòbil no va voler deixar passar l'ocasió i ens hi vam acostar a l'hora del cafè. Entaulats hi havia els catedràtics Joan Augé, Josep Teixidor i Joaquín Ninot: els dos primers catedràtics de matemàtiques a la Central i el darrer a la Politècnica de Barcelona. També ens acompanyava, com no, la senyora Assumpció Santpons i el nostre jove vicari Pere Dalsau. El menjador és ple de records il·luminats per la llum esmortida d'un sol pàl·lid que entra pels finestrals. La llenya espetega a l'escalfapanxes o vora de foc. Damunt del piano silenciós un retrat a l'oli del sr. Torroja investit amb la toga de catedràtic presideix aquesta particular i emotiva reunió.

Una llarga tradició matemàtica

El senyor Ninot és el que porta la veu cantant però entre tots van fent la semblança, el perfil humà i acadèmic del qui feu el seu gran professor i amic:

"El doctor Torroja era el darrer fill d'una nissaga que ha donat grans científics i tècnics. Nissaga que comença amb el seu avi i té brillant perllongació amb el seu pare que va marcar una fita en la matemàtica espanyola ja que va ser qui va introduir l'axiomatització, element bàsic en el terreny de la geometria. Va introduir la manera de fer dels matemàtics

alemanys, fins aleshores desconeguts. O sigui que ell ja tenia tota una tradició matemàtica al darrera, no va ser fruit de la casualitat que ell es convertís en un gran professor i científic."

Rectitud provada.

U.M.: I quina era la seva relació amb la nostra comarca?

"Bé, hem de dir que malgrat que la família passés molt de temps a Madrid també venia sovint a Vila-seca i a Tarragona. Ell és l'únic fill dels quatre que va néixer a Tarragona i va ser el més lligat a Catalunya pels seus càrrecs i estudis que va realitzar a Barcelona"

Ara intervé la senyora Assumpció després d'haver begut una mica d'aigua. Es troba vivament emocionada pel record del seu marit:

"Nosaltres ens coneixíem de petits érem mig parents, hi havia una

gran simpatia entre nosaltres i a poc a poc s'anàvem fent grans i la simpatia es va convertir en un sentiment més fort i viu. Però no ens vam poder casar fins tard perquè jo era l'única filla que quedava a casa i allò que passa! la gelosia de la mare va entorpir el nostre casament."

"A nosaltres com a estudiants - diu el sr. Ninot - s'ha de dir que ens feia una certa por, molt de respecte perquè era molt sever i recte. Exigia molt dels estudiants."

"Es que ell -comenta el sr. Augé- més que aprendre com a "lloros" una sèrie de fórmules i definicions volia que raonéssim, que sabéssim d'on venia cada cosa. Recordo que sempre ens preguntava "per què" i "per què". No volia que contestéssim a la lleugera sinó que deia: "antes de contestar, piénselo" i havies de meditar-ho molt abans de contestar perquè sinó te la

jugaves."

"Un altre mètode que tenia -afegeix el catedràtic Teixidó- era fer-nos preparar la classe a nosaltres. La feia preparar a un i aquest l'havia d'explicar als altres. Ara, quan explicava ell ho feia d'una manera excel·lentíssima, amb un rigor i una traça... Com Déu mana, vaja! I el més bo era que aquest rigor i aquesta seriositat la traslladava també a la seva vida quotidiana: era un home recte, coherent, íntegre i molt religiós i no se'n donava cap vergonya de proclamar-ho."

Obert a tothom

"Es curiós -remarca Ninot- un detall que dóna fe de les seves qualitats humanes, perquè resulta que a més de ser catedràtic també donava classes a l'escola de pèrits de grau inferior a la Universitat; però ell no se'n donava menys, i no és fàcil trobar un catedràtic que faci això. I ho feia amb tota dedicació. Un dels punts que jo destacaria és, sens dubte, el seu esperit col·laboracionista, de treball incansable, encara que hagués de treballar amb gent d'ideologia diferent a la seva, com passava amb el Garcia Banús, ho recordeu? I va donar una empenta definitiva creant l'escola de pèrits a Barcelona. Com sempre Catalunya es va avançar a la resta d'Espanya. La seva vocació és de les que causen admiració."

U.M.: I concretant més, quina era la relació amb el nostre poble? .cser, sra. Assumpció ens ho podríeu explicar...

"Bé, ell era una persona molt reservada i molt prudent en les seves relacions, agradable però de poques paraules. Sabia dir les paraules justes sense que en sobressin ni en faltessin. Però estava molt centrat en els seus estudis i no es relacionava massa amb la gent encara que coneixia força gent del poble. Jo sóc més xerraire i animada, he, he... i la gent potser em coneix més a mi, jo sempre anava al Centre a veure les comèdies que felen i enganay encara hi he anat. Ara, ell, ja us dic, era més reservat, però això sí molt correcte i educat. Sabia escoltar molt els altres."

U.M.: Però sabem que el van fer fill adoptiu de Vila-seca i Salou i les escoles duen el seu nom, com és això?

"Us explicaré: ell va ajudar l'Ajuntament a que pogués comprar els terrenys, ja que era catedràtic. Era quan hi havia d'alcalde el senyor Molas i va col·laborar en les gestions; també va pagar l'orque de l'església. Però ell no es volia fer veure, si li demanàvem col·laborava però mai va anar pel seu lloc. Era molt modest i la veritat és que jo l'enyoro molt i ja tinc ganes d'anar-lo a trobar. Ja tinc 87 anys, fills meus!..."

La senyora Assumpció somriu amb una gran tristesa als seus ulls profunds.

"Nosaltres -reprèn el fill el senyor Ninot- potser direu que tot són lloances, però és que heu de comprendre que el record que nosaltres tenim d'ell és gratíssim. S'ha de dir que era un botxí per als mals alumnes ha, ha... el que no valia ho passava magre, ara bé al qui tenia interès l'ajudava molt. Era molt cordial, s'estimava els alumnes, era justíssim qualificant i tenia una gran categoria intel·lectual. Nosaltres un cop llicenciats el seguïem veient i li demanàvem consell i ell ens ajudava amb consells molt encertats. I l'és que no es deixava guiar pel que deia la majoria sinó pels seus principis. Va portar el Rectorat de la Universitat en uns moments difícils i se'n va sortir molt bé. Ja us dic, per nosaltres era un gran home al qual teníem una gran estimació, ens va aconsellar i ens va ensenyar a pensar. Va tenir una influència decisiva a les nostres vides i només podem dedicar-li paraules de gratitud, de lloança i d'admiració. La seva mort va ser una gran pèrdua per a nosaltres."

Així van acabar. Ens van acompanyar d'ells i de la senyora Assumpció i van baixar a l'entrada. Un cop al carrer ens van girar per a mirar l'entrada i el cotxe negre, ara ple de pols i amb les rodes desinflatades, que ja s'han fet habituals a l'esguard del vianant.

1868- Neix a Tarragona el 12 de Setembre. És el darrer de quatre germans: Josep M^a, Joan, Eduard i ell, l'Antoni.

1910- Realitza els seus estudis a Madrid. És llicenciat en Ciències Exactes i Enginyeria de Mines.

1911- És doctora, amb premi extraordinari, en Ciències.

1912- Ingressa a l'Institut Geogràfic i Cadastral on arriba a ser enginyer en cap.

1913- Entra per oposició a la Facultat de Ciències de Madrid i fa de professor auxiliar de geometria i mecànica.

1917- Obté la càtedra de geometria descriptiva a la Univ. de Saragossa

1918- Obté la mateixa càtedra a Barcelona. L'ocupa 40 anys.

Es nomena professor titular de Mecànica aplicada a l'escola Industrial, actualment Escola d'Enginyers tècnics. D'aquesta escola en fou director el període 1928-1936.

1924- Ingressa a la Real Acadèmia de Ciències i Artes de Barcelona. Representa la Universitat de Barcelona al Congrés Internacional de Matemàtiques de Toronto (el 1928 a Bolonia i el 1932 a Zúrich).

1929/30- És elegit com a secretari perpetu de la Real Acadèmia de Barcelona.

1939- Mes de Març: és degà de la facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona. Ho serà fins el setembre del 1941.

1947- Ingressa a la Real Acadèmia de Ciències Exactes, Físiques i Naturales de Madrid.

1955- Vice-president de la Real Sociedad Matemàtica Española.

1957- Mes d'agost: és nomenat rector de la Univ. de Barcelona, càrrec que ocuparà sis anys.

1963- És nomenat fill adoptiu (junt amb la seva dona) del poble de Vila-seca i Salou.

-Altres càrrecs i distincions:

-Director Honorari del Consejo Superior de Investigaciones Científicas.

-Gran Creu d'Alfons X "el Savi".

-Gran Creu d'Isabel la Catòlica.

-Palme acadèmiques.

-Medalla d'or de la Univ. de Barna.

-Medalla de bronze de la Diputació de Lleida.

Ha publicat diversos treballs d'investigació científica.